

7/10032

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Türkiye İş Kurumu İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Sayı: B.13.1.TİK.0.73.00.08.610/ 488 856
Konu: Yazılı Soru Önergesi

03/12/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bursa Milletvekili Sayın Hamza Hamit HOMRİŞ'e ait 7/10032 Esas No'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız cevabı ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

Ek: 1 Yazı (3 Sayfa)

SORU 1: Sayın Başbakan İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nin akademik yılı açılış töreninde yapmış olduğu konuşmada 'Her üniversite bitiren iş bulacak diye bir kaide yok' sözüyle neyi kast etmiştir?

CEVAP 1:

Günümüzde işsizlik, ekonomik ve sosyal etkileriyle dünyanın ve ülkemizin en önemli sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Son iki yıldır dünyayı etkisi altında bulunduran ekonomik kriz nedeniyle bütün dünya ekonomilerinde olduğu gibi, ülkemizde de işgücü piyasası gelişmelerden olumsuz etkilenmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2009 Ağustos Dönemi verilerine göre ülkemizde işsizlik oranı % 13,4, 15-24 yaş grubundaki genç nüfusta işsizlik oranı % 23,5 seviyesindedir. Görüldüğü üzere, işsizlik en çok genç nüfusu etkilemektedir.

Diğer taraftan, hızla değişen teknoloji, bilgi ekonomisi, küreselleşme ve artan uluslararası rekabet diğer alanlarda olduğu gibi işgücü piyasalarını ve çalışma yaşamını da etkilemektedir. İşgücü piyasasında eğitilmiş, becerili, kalifiye işgücüne gereksinimi artırmıştır. Bu nedenle işgücünün yalnızca tek bir alanda eğitimi artık yeterli olmamakta, bunun yerine değişen işgücü piyasasının gereklerine kısa sürede uyum sağlayabilecek niteliklere sahip işgücünün yaşam boyu eğitimi öngörülmektedir. Bireyin sürekli istihdamda kalması yaşam boyu eğitim alması ile mümkün hale gelmiştir.

SORU 2: Cumhuriyet tarihinin işsizlik rekorunun kırıldığı bu dönemde okuyan gençlerimizi umutsuzluğa itmemek için Sayın Başbakan ve hükümetinin işsizliği önleyecek bir programı yok mudur?

CEVAP 2:

Bugün küresel düzeyde etkisini gösteren krize göre etkisi daha küçük çaplı olan 2001 Krizi'nden ciddi yara alarak çıkan Türkiye ekonomisi, son yıllarda yakaladığı istikrar ve güçle, krizi olabildiği kadar az etkilenecek karşılayabilmiştir. Son yıllarda uygulanan sıkı mali politikaların ve sağlanan istikrar ortamının meyvesi, adeta bu kriz ortamında alınmıştır. 2008 sonu ile 2009'un ilk birkaç ayında işten çıkarmalar artmış, işsizlik oranları yükselmiştir. Fakat alınan tedbirler ve uygulanan teşvikler sayesinde işsizlik oranındaki artış 2009 yılı ilk çeyreğinden itibaren kontrol altına alınmıştır. Mart 2009'dan itibaren düşüşe geçen işsizlik oranı, Ağustos 2009 döneminde görülen kısmi artış göstermiştir.

Krizin çapı büyümeden ortaya konan "pro-aktif" tutum sayesinde, sorunların ortaya çıkması ve büyümesi beklenmeden gerekli tedbirler alınmış; krizin muhtemel tahribatı mümkün olduğunca azaltılmıştır. Henüz kriz derinleşmeden uygulamaya konan ve kamuoyunda "istihdam paketleri" olarak da bilinen 5763, 5838 ve 5921 Sayılı Kanun'larla işsizlikle mücadelenin iktisadi, hukuki ve idari zemini sağlamlaştırılmıştır.

Bu kapsamda;

5763 Sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunla,

- İşsizlik nedeniyle gelirleri düşen vatandaşlarımıza yönelik olarak, işsizlik sigortasının kapsamı ve işsizlik ödeneği miktarı konusunda iyileştirmelere gidilmiştir. İşsizlik ödeneğinin daha kısa sürede bağlanmasına imkan sağlanmış ve işsizlik ödeneği miktarı %12 oranında artırılmıştır.

- Gençler ve kadınların istihdamını artırmak amacıyla, mevcut istihdama ilave olarak işe alınan kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere ait işveren sigorta priminin 5 yıl boyunca kademeli olarak İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanması hükmüne bağlanmış; böylece genç ve kadın istihdamı teşvik edilmiştir.
- İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin aktif işgücü programları çerçevesinde sunulan hizmetlerden yararlanabilmesi amacıyla İşsizlik Sigortası Fonundan kaynak kullanılmaya başlanmıştır.

5838 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunla;

- Kısa çalışma ödeneği miktarı % 50 arttırılmış, kısa çalışma ödeneğinin ödenme süresi 3 aydan 6 aya uzatılmıştır. Böylece, küresel ekonomik kriz nedeniyle yoğun işten çıkarmaların önüne geçilmiştir.
- Kadınların ve 18-29 yaş arası gençlerin istihdamını teşvik amacıyla 5763 sayılı Kanunla getirilen teşvikin süresi 1 yıl daha uzatılmıştır.

5921 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla;

- İşsizlik ödeneği alan kişilerin, 01.10.2009 tarihinden itibaren işe alınması halinde prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işçi ve işveren payı sigorta primleri ile genel sağlık sigortası priminin kalan işsizlik ödeneği süresince İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür. Böylece yeniden işe girmek ve daha fazla gelir elde etmek suretiyle işsizler; daha düşük maliyetli işçi çalıştırmak suretiyle de işveren lehine avantaj sağlanmıştır.
- Teşvikli yatırımlara bağlı olarak gerçekleştirilecek istihdam için, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işveren sigorta primi hisselerinin tamamının Hazine tarafından karşılanması sağlanmıştır.

İŞKUR tarafından düzenlenen *İşgücü Yetiştirme Kursları*, işsizlerin istihdam edilebilirliklerini arttırmaya ve onlara meslek edindirmeye yönelik olup, bu kurslardan yararlanmak için Kuruma kayıtlı işsiz olmak yeterlidir. *Girişimcilik Programları*, kendi işini kurmak isteyen işsizlerin iş kurmalarına yardımcı olmak, finans kaynaklarına kolayca ulaşmalarını sağlamak ve mesleki becerilerini artırmak amacıyla sunulan uygulama eğitim programlarıdır. *Staj Programları* ise, en az lise mezunu Kuruma kayıtlı işsizlerin mesleki niteliklerini artırmak üzere iş yerlerinde iş başında eğitilmelerini teminen en fazla 6 ay yararlanabildikleri bir eğitim programıdır. Bu programlardan birine katılan işsizlere, günlük 15 TL cep harçlığı verilmekte; iş kazası ve meslek-hastalığı primleri ödenmektedir. İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde işsizlerin kısa süreli istihdam ve eğitimini amaçlayan ve toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesini sağlayan *Toplum Yararına Çalışma Programları (TYÇP)* da gelir artırıcı bir etki yaratmakta olup, bu programlara katılan katılımcılara asgari ücret ve SSK primleri ödenmektedir.

Ayrıca İŞKUR, AB'ye uyum sürecinde aktif istihdam tedbirlerini içeren projeler uygulamaktadır. Projeler özellikle dezavantajlı gruplar olan gençler ve kadınlara yöneliktir.

İstihdamın artırılarak işsizliğin azaltılması yönündeki mücadele tüm hızıyla sürdürülmektedir. Son yıllarda ortaya konan irade, atılan önemli adımlar, siyasi, hukuki ve ekonomik araçların etkin kullanımı, teşvik politikaları, uygulanan aktif ve pasif işgücü programlarının olumlu etkisi ve tüm kurumlarımızın eşgüdümlü ve özverili çalışmaları ile işsizliğin azaltılması yönündeki kararlılık önümüzdeki süreçte de hükümet politikalarının odağında yer alacaktır.

SORU 3: Hükümetin en yetkili ve sorumlu kişisi olarak bu açıklamayı yapmanızın Türkiye'nin geleceği olan gençlerimizin okuma azmini kırar mı?

CEVAP 3:

-Sözkonusu açıklama, ülke ve dünya işgücü piyasası eğilimleri doğrultusunda gerekli niteliklere sahip olunmaması halinde gençlerin yaşayabilecekleri olumsuz durumlara işaret etmekte, bu nedenle gençlerin önümüzdeki süreçte işgücü piyasasında giderek artacak rekabette üstünlük kazanmaları için daha fazla gayret göstermeleri gerektiğini belirtmektedir.